

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ (ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

DETERMINATION OF SOCIAL SKILLS LEVEL IN STUDENTS OF ULUDAG
UNIVERSITY PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS DEPARTMENT

Züleyha AVŞAR¹
Fusun ÖZTÜRK KUTER²

ÖZ

Araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesidir. Çalışma grubunu 2005- 2006 öğretim yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'nde öğrenim gören 208 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma tarama modelinde betimsel bir araştırma olarak desenlenmiştir. Araştırmada kullanılan ölçme aracı sosyal beceri envanteridir(SBE).

Sonuç olarak araştırmaya katılan öğrenciler sosyal beceri envanterinin tümünden 292.60, duyuşsal anlatımcılık alt ölçeğinden(DA) 46.61, duyuşsal duyarlık alt ölçeğinden(DD) 53.41, duyuşsal kontrol alt ölçeğinden(DK) 41.34, sosyal anlatımcılık alt ölçeğinden(SA) 48.05, sosyal duyarlık alt ölçeğinden(SD) 47.93 ve sosyal kontrol alt ölçeğinden(SK) 55.26 ortalama puan almışlardır. Cinsiyet değişkene göre envanterin tümünden alınan puanlar ile DA ve DD'den alınan puanlarda kız öğrenciler DK'dan alınan puanlarda ise erkek öğrenciler; mezun olunan lise değişkenine göre DK alt ölçeğinde meslek lisesinden mezun öğrenciler,mezun olunan alan türüne göre DD'de sayısal alandan mezun olan öğrenciler; yaşamlarının ilk 10 yılını geçirdikleri yere göre SK'da şehirde geçirenler ilçede geçirenlerden, ilçede geçirenler ise köyde geçirenlerden daha yüksek sosyal beceri puanı elde etmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Sosyal Beceri, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencisi

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the social skills level of physical education and sport department students. The working group consisted of 208 students who study at Uludag University Faculty of Education, Physical Education and Sport Department in the 2005-2006 academic year. The research has been designed as descriptive research. The material used in this research is Social Skills Inventory (SSI). As a result, students who participated in the research took an average 292.60 points in SSI, 46.61 points on the emotional expressivity inferior scale (EE), 53.41 points on the emotional sensitivity inferior scale (ES), 41.34 points on the emotional control inferior scale (EC), 48.05 points on the social expressivity inferior scale (SE), 47.93 points on the social sensitivity inferior scale (SS) and 55.26 points on the social control inferior scale (SC). In terms of sexuality variable, girls achieved higher points on the SSI, EE inferior scale and ES inferior scale while boys gained more points on the EC inferior scale. In terms of the graduated high school type variable, vocational high school graduates took more points on the EC inferior scale than other high school graduates. In terms of the graduated field variable, numerical field graduates gained more points on the ES inferior scale than other field graduates. In terms of the place lived for the first 10 years variable, students who lived in a city got higher points than the ones who lived in towns, and students who lived in towns got higher points than those who lived in a village on the SC inferior scale. In terms of the socio-economic situation variable, students at the middle and high socio-economic level gained higher points on the SSI, EE inferior scale, ES inferior scale and SC inferior scale than those with a low socio-economic level.

Key Words: Social Skills, Physical Education and Sport Department Students.

¹ Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü. E-posta: zuleyha@uludag.edu.tr

² Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü. E-posta: fkuter@uludag.edu.tr

GİRİŞ

Bireyin duygularını anlatması, bunu karşısındaki kişinin anlamasını sağlaması, onların duygularını anlayıp yorumlaması, çözümlemesi ve duygularını kontrol etmesi günlük yaşamda oldukça önemlidir. Anne çocuğa, eşler birbirine, öğretmen öğrenciye duygularını anlatma ve onların duygularını anlama ve duygularını kontrol etme becerisini kazanırsa günlük yaşamımızda karşımıza çıkan ve bireylerin kendilerini ifade edememelerinden kaynaklanan başarısızlık ve çatışmalar azalacaktır (Yüksel, 1997). Bu da bireyin bir takım becerilere sahip olmasıyla mümkündür. Bu beceriler genel olarak sosyal beceri olarak adlandırılmaktadır. Sosyal beceriler bireyin yaşamında önemli bir role sahiptir. Çünkü bu beceriler, diğer insanlarla iletişimde bulunmayı kolaylaştırıcı önemli bir özelliktir (Yüksel, 2001). Toplumun her kesiminde görev alan bireylerin sosyal becerilere sahip olması daha mutluluk vericidir. Fakat bazı meslek grupları için sosyal becerilere sahip olma ihtiyacı kaçınılmazdır. Bu meslek gruplarından birisi de öğretmenlik mesleğidir. Çünkü, sınıfta öğretmen ile öğrenci arasındaki ilişkiler, öğrenmenin ve eğitimin temelini oluşturur. Öğretmenlik mesleği gerek öğrencilerle, velilerle, gerekse okul idaresiyle sürekli iletişim içerisinde bulunduğu için sosyal becerilere en çok gereksinim duyulan mesleklerden birisidir. Öğretmenlik mesleğini seçen ve bu mesleğin eğitimini alan öğrencilerin çeşitli sosyal becerilere sahip olması ve sahip olduğu sosyal becerileri ise öğrencilerine aktarabilmesi gerekmektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarının sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi ve geliştirilmesi gereken alanlarda çalışmalar yapılması önemlidir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmada da beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri ile çeşitli değişkenler (cinsiyet, okul öncesi eğitim alınıp alınmadığı, annenin çalışıp çalışmadığı, herhangi bir derneğe üyeliklerinin olup olmadığı, üye oldukları derneğin çalışma alanı, spor yapıp yapmadıkları, mezun oldukları lise türü, lisede öğrenim görülen alan, yaşamlarının ilk 10 yılını nerede geçirdikleri, sosyo-ekonomik durum, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, kardeş sayısı ve sınıf düzeyleri) arasındaki ilişki incelenmiştir. Söz konusu amacın gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki problem ve alt problemlere yanıt aranmaya çalışılmıştır.

Problem:

1. Beden Eğitimi ve Spor (BES) Bölümü öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri nedir?

Alt Problemler:

Beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri;

1. Cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

2. Annenin eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
3. Babanın eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
4. Annenin çalışıp çalışmaması değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
5. Kardeş sayısı değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
6. Sosyo-ekonomik durum değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
7. Yaşamlarının ilk 10 yılını geçirdikleri yer değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
8. Okul öncesi eğitimi alıp almama değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
9. Mezun olunan lise türü değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
10. Lisede öğrenim görülen alan değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
11. Herhangi bir derneğe üye olup olmama değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
12. Üye oldukları derneğin çalışma alanı değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
13. Spor yapıp yapmama değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
14. Sınıf düzeyi değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

Sayıtlar

Bu araştırmanın sayıtları şunlardır:

- 1- Araştırmaya katılan öğrenciler envanteri içtenlikle cevaplamıştır.
- 2- Envanter öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini doğru olarak ölçmektedir.

Sınırlılıklar

Araştırma beden eğitimi ve spor bölümü öğrencileri ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Belirli bir konuda var olan durumu olduğu gibi ortaya çıkarmayı, tavırları ve davranışları açıklamayı, karşılaştırmayı ve betimlemeyi amaçlayan araştırmalar tarama araştırmalarıdır (Karasar, 1991; Gürsakar, 2001). Öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmada da var olan durum yansıtılmaya çalışıldığından, araştırma tarama modelinde betimsel bir araştırma olarak desenlenmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'nde 2003-2004 yılında öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada tüm öğrencilere ulaşılmaya çalışılmış,

toplam 276 envanter dağıtılmış ve geri dönen 255 envanterden 208'i istatistiksel analize dahil edilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan araç temel sosyal becerileri ölçmek amacıyla Riggio (1986) tarafından geliştirilmiş ve 1989 yılında gözden geçirilerek bugünkü şeklini almış olan 14 yaşın üstündeki bireylere uygulanabilecek 90 madde ve altı alt ölçekten oluşan kendini tanımlama türünden bir araçtır. Alt ölçekler; 1- Duyuşsal anlatımcılık, 2- Duyuşsal duyarlık, 3- Duyuşsal kontrol, 4- Sosyal anlatımcılık, 5- Sosyal duyarlık ve 6- Sosyal kontrol olarak adlandırılmaktadır. Her bir alt ölçek 15 maddeden oluşmaktadır. Envanterdeki maddelere 5'li likert tipi bir cevaplama anahtarı hazırlanmıştır. Anahtarda en yüksek puan 5 en düşük puan ise 1 dir. Bir kişi envanterin bütününden toplam puan olarak en düşük 90, en yüksek 450 puan alabilir. Alt ölçeklerden ise en az 15 en yüksek 45 puan alınabilmektedir. Ayrıca SBE, sosyal yeterlik ya da sosyal becerilerin tümünü kapsayan genel sosyal beceri seviyesini toplam olarak hesaplamaktadır. Envanter, Yüksel (1998) tarafından Türkçe'ye çevrilmiş ve geçerlik güvenirlik çalışması yapılmıştır. Riggio tarafından yapılan çalışmalarda SBE'nin güvenirlik katsayısı $r = .94$ olarak bulunmuştur. Alt ölçeklerden elde edilen güvenirlik katsayıları ise $r = .81$ ile $r = .96$ arasında değişmektedir. Yüksel (1998) yapmış olduğu güvenirlik çalışmasında $r = .92$ bulmuştur. Bu çalışmada ise güvenirlik katsayısı $r = .83$ olarak tespit edilmiştir. Envanter, araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Öğrencilere cevaplamaları için 35 dakikalık süre verilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi ve Analizi

Tüm veriler SPSS 10.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Sosyal beceri envanterinin tümünden ve alt ölçeklerinden alınan puanların hesaplanması envanterin kendi hesaplama yöntemiyle yapılmıştır. Alınan puanların genel sosyal beceri düzeyini belirlemek amacıyla envanterin tümünden alınabilecek puan sayısı 450 olduğu düşünülerek 90-210 arası düşük, 211-330 arası orta ve 331-450 arası yüksek olarak belirlenmiştir. Aynı işlem alt ölçekler açısından ise 15-35 arası düşük, 36-55 arası orta ve 56-75 arası yüksek olarak belirlenmiştir. Alınan puanların değişkenlere göre anlamlı fark gösterip göstermediğini belirlemek amacı için ise Kruskal-Wallis ve Man-Whitney U testleri kullanılmıştır. Karşılaştırmalarda anlamlılık düzeyi olarak .05 düzeyi alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmada elde edilen verilere ait bulgular üç ana başlık altında toplanmıştır. Birinci kısımda, araştırmaya katılan öğrencilere ait kişisel bilgilere (değişkenlere) ait bulgulara; ikinci kısımda, öğrencilerin SBE ve alt ölçeklerinden aldıkları puanlara ait bulgulara, üçüncü kısımda ise elde edilen

verilerin değişkenlere göre fark gösterip göstermediğini belirten bulgulara yer verilmiştir.

1- Öğrencilere Ait Kişisel Bilgilere Ait Bulgular

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Profil Dağılımını Gösteren Tablo

Değişken	Grup	N	%
Cinsiyet	Bayan	81	38,9
	Erkek	127	61,1
Anne Eğitim Düzeyi	İlkokul	110	52,9
	Orta Okul	43	20,7
	Lise	37	17,8
	Üniversite	18	8,7
Baba Eğitim Düzeyi	İlkokul	65	31,3
	Orta	35	16,8
	Lise	72	34,6
	Üniversite	36	17,3
Anne Çalışma Durumu	Evet	66	31,7
	Hayır	142	68,3
Kardeş Sayısı	Tek Çocuk	9	4,3
	2-3 kardeş	150	72,1
	4+	49	23,6
Sosyo-Ekonomik Düzey	Düşük	37	17,8
	Orta	162	77,9
	Yüksek	9	4,3
Yaşamlarının ilk 10 Yılıını Geçirdikleri Yer	Köy	9	4,3
	İlçe	39	18,8
	İl	160	76,9
Okul öncesi eğitim durumu	Evet	54	26
	Hayır	154	74
Mezun Olunan Lise Türü	Anadolu Lisesi	19	9,1
	Meslek Lisesi	45	21,6
	Düz Lise	144	69,2
Lisede Mezun Olunan Bölüm	Sözel	110	52,9
	Sayısal	47	22,6
	Spor	51	24,5
Dernek Üyeliği Olup Olmadığı	Evet	96	46,2
	Hayır	112	53,8
Dernek Çalışma Alanı	Sosyal	8	8,3
	Kültür	7	7,2
	Sportif	79	82,2
	Siyasi	2	2,3
Spor Yapma Durumu	Evet	168	80,8
	Hayır	40	19,2
Sınıf Düzeyi	1. sınıf	28	13,5
	2. sınıf	35	16,8
	3. sınıf	25	12
	4.sınıf	120	57,7

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %38.9'u bayan, % 61.1'i erkektir. Öğrencilerin %9.1'i Anadolu lisesi, %21,6'sı meslek lisesi ve %69,2'si düz lise mezunudur. Öğrencilerin %52,9'u sözel bölümlerden, %22.6'sı sayısal bölümlerden ve %24.5'i spor bölümünden mezun olmuştur. Öğrenciler yaşamlarının ilk 10 yılını nerede geçirdiniz sorusuna %4.3 oranında köy, %18,8 oranında ilçe ve %76.9 oranında il cevabını vermişlerdir. Ailelerinin sosyo-ekonomik düzeyi sorulduğunda öğrencilerin %17.8'i düşük, %77.9'u orta ve %4.3'ü ise yüksek bulduklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %26'sının okul öncesi eğitim aldığı, %74'ünün okul öncesi eğitim almadıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %52.9'unun annesi ilkokul, %20.7'sinin annesi ortaokul, %17.8'inin annesi lise ve %8.7'sinin annesi ise üniversite mezunudur. Babaların eğitim düzeyi ise %31.3 ilkokul, %16.8 ortaokul, %34.6 lise ve %17.3 üniversite mezunudur şeklindedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %4.3'ü tek çocuk, %72.1'i 2-3 kardeş, %23.6'sı 4+ kardeştir. Öğrencilerin %46.2'si bir derneğe üye olduklarını, %53.8'i ise bir derneğe üye olmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin üye oldukları derneklerin %8.3'i sosyal, %7.2'ü kültürel, %82.2'si sportif ve %2.3'ü ise siyasi içerikli derneklerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %80.8'i spor yaptığını, %19.2'si ise spor yapmadığını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %17.26'sı okul takımında, %47.02'si kulübe bağlı takımında, %0.6'sı ferdi olarak ve %35.12'si ise hem okul hem kulüp takımlarında spor yaptıklarını belirtmişlerdir.

2- Öğrencilerin SBE ve Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlara Ait Bulgular

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Tüm Öğrencilerin Envanterden ve Alt Ölçeklerinden Elde Ettikleri Puanların Ortalamaları

	SBE Puanı	Duyuşsal Anlatımcılık	Duyuşsal Duyarlık	Duyuşsal Kontrol	Sosyal Anlatımcılık	Sosyal Duyarlık	Sosyal Kontrol
N	208	208	208	208	208	208	208
\bar{x}	292.60	46.61	53.41	41.34	48.05	47.93	55.26
Minimum	200	29	27	20	18	29	22
Maksimum	367	65	72	68	73	65	75

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrenciler SBE'nin tümünden ortalama 292.60, DA alt ölçeğinden ortalama 46.61, DD alt ölçeğinden ortalama 53.41, DK alt ölçeğinden ortalama 41.34, SA alt ölçeğinden ortalama 48.05, SD alt ölçeğinden ortalama 47.93 ve SK alt ölçeğinden ortalama 55.26 puan almışlardır. Puanlar incelendiğinde özellikle sosyal kontrol ve duyuşsal duyarlık alt ölçeklerinden alınan ortalama puanların diğer alt ölçeklerden alınan puanlara göre yüksek olduğu göze çarpmaktadır.

3- SBE ve Alt Ölçeklerinden Alınan Puanların Değişkenlere Göre Farklılaşma Oranını Belirten Bulgular

Tablo 3: Araştırmaya katılan tüm öğrencilerin envanterden ve alt ölçeklerinden elde ettikleri puanların değişkenlere göre fark dağılımı

Alt Problem	Toplam	Duyuşsal Anlatımcılık	Duyuşsal Duyarlık	Duyuşsal Kontrol	Sosyal Anlatımcılık	Sosyal Duyarlık	Sosyal Kontrol
Cinsiyet	.001*	.006*	.000*	.006*	.038	.058	.077
Anne eğitimi	.920	.121	.662	.392	.918	.150	.779
Baba eğitimi	.541	.539	.115	.426	.804	.110	.704
Annenin çalışma durumu	.449	.295	.962	.204	.516	.389	.342
Kardeş sayısı	.181	.000*	.969	.392	.141	.921	.277
Sosyo-ekonomik durum	.007*	.004*	.005*	.060	.056	.498	.030*
İlk 10 yıl yaşanılan yer	.336	.106	.761	.095	.076	.759	.030*
Okul öncesi eğitimi	.153	.750	.462	.158	.554	.513	.178
Mezun olunan lise türü	.965	.088	.075	.005*	.843	.316	.338
Mezun olunan alan	.217	.330	.030*	.074	.305	.082	.603
Dernek üyeliği	.105	.291	.637	.186	.133	.882	.125
Derneğin çalışma alanı	.662	.071	.599	.297	.333	.812	.381
Spor yapma durumu	.447	.683	.812	.303	.646	.137	.058
Sınıf düzeyi	.666	.494	.268	.020*	.434	.737	.164

* $p<0.05$

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin cinsiyetleri ile SBE'nin tümünden aldıkları puan, DA puanı, DD puanı ve DK puanı arasında $p<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunduğu görülmektedir. Envanterin tümünden alınan puanlar ile DA ve DD'den alınan puanlarda kız öğrenciler daha yüksek puan alırken, DK'dan alınan puanlarda erkek öğrenciler daha yüksek puanlar elde etmişlerdir.

Öğrencilerin kardeş sayıları ile duyuşsal anlatımcılık alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur. 2-3 kardeş olan öğrenciler tek çocuk ve 4+ kardeş sayısına sahip olan öğrencilere göre duyuşsal anlatımcılık alt ölçeğinden daha yüksek puan almışlardır.

Öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerine göre inceleme yapıldığında SBE'nin tümünden, duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlık, sosyal kontrol alt ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında .05 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Aradaki farklılık incelendiğinde sosyo-ekonomik durumu orta ve yüksek seviyede olan öğrencilerin dört ölçek türünde de sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerden daha yüksek puan aldıkları belirlenmiştir.

Öğrencilerin yaşamlarının ilk 10 yılını geçirdikleri yere göre SBE ve alt ölçeklerinden aldıkları puanlar incelendiğinde ise sosyal kontrol alt ölçeğinde .05 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Şehirde büyümüş öğrenciler ilçede büyüyenlerden, ilçede büyüyen öğrenciler ise köyde büyüyenlerden daha yüksek puan almışlardır.

Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre SBE'nin tümünden ve alt ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında duyuşsal kontrol alt ölçeğinde .05 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Meslek lisesinden mezun öğrenciler düz liseden ve Anadolu lisesinden mezun öğrencilere göre daha yüksek puan almışlardır.

Öğrencilerin mezun oldukları lisede öğrenim gördükleri alan türüne göre fark olup olmadığı incelendiğinde duyuşsal duyarlık alt ölçeğinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Sayısal alandan mezun öğrenciler spor alanından ve sözel alandan mezun öğrencilere göre bu alt ölçekte daha yüksek puan almışlardır.

Son olarak öğrencilerin sınıf düzeyleri ile duyuşsal kontrol alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasında 0.5 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Ortalamalar incelendiğinde ise 1. sınıf öğrencilerinin 2. sınıf öğrencilerine oranla çok daha yüksek duyuşsal kontrol seviyesine sahip oldukları dikkat çekmektedir.3. ve 4. sınıf öğrencileri yakın puanlara sahiptirler ve bu puanlar 2. sınıf puanlarından yüksektir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın tamamı göz önüne alındığında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri orta düzeyde bulunmuştur. Sağlam ve diğerleri (2005) tarafından yapılan eğitim fakültesinin tüm bölümlerine yönelik bir çalışmada da öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri orta seviyede bulunmuştur. Avşar (2004) tarafından yapılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi başlıklı çalışmada elde edilen ortalamalar (SBE tümü:283.36, DA:44.88, DD:48.86, DK:41.85, SA:46.86, SD:43.73 ve SK:57.18) ile beden eğitimi bölümü öğrencilerinin sosyal beceri envanterinden ve alt ölçeklerinden elde ettikleri ortalamalar (SBE tümü:292.60, DA:46.6, DD:53.41, DK:41.34, SA:48.05, SD:47.93 ve SK:55.26) yakınlık göstermektedir.

Değişkenlere göre araştırma ele alındığında cinsiyet değişkenine göre erkek öğrenciler kız öğrencilere göre DD, DK, DA ve sosyal beceri envanterinin tümünden alınan puanlarda kız öğrencilere göre daha yüksek puanlar elde etmişlerdir. Sağlam ve diğerleri (2005) tarafından yapılan çalışmada bu farklılık sadece duyuşsal kontrol alt ölçeğinde erkek öğrencilerin lehine olarak bulunmuştur.

Mezun olunan lise türü değişkeninde meslek lisesinden mezun olan öğrencilerin Anadolu lisesi ve düz liseden mezun olan öğrencilere göre daha yüksek puan aldıkları dikkatimizi çekmektedir. Aynı değişkenin alındığı

Sağlam ve diğerleri (2005) tarafından yapılan çalışmada bu değişkende anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Öğrencilerin lisede öğrenim gördükleri alan değişkenine göre sayısal alandan mezun öğrencilerin spor alan ve sözel alandan mezun öğrencilere göre duyuşsal duyarlık alt ölçeğinden daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır.

Veriler, öğrencilerin yaşamlarının ilk 10 yılını geçirdikleri yer değişkenine göre incelendiğine yaşanan yerin nüfus sayısı arttıkça sosyal kontrol alt ölçeğinden alınan puanlarda artış olduğu gözlenmektedir. Sağlam ve diğerleri (2005) tarafından yapılan çalışmada bu değişkende de anlamlı bir fark elde edilememiştir.

Sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre ise sosyo-ekonomik düzeyini orta ve yüksek olarak belirten öğrenciler SBE'nin tümünden, duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlık ve sosyal kontrol alt ölçeklerinden sosyo-ekonomik durumunu düşük olarak belirten öğrencilere göre daha yüksek puan almışlardır.

Sosyal beceriler bireyin sahip olması gereken önemli özelliklerden birisidir. Özellikle okullarda sosyal becerilerin öğretilmesine büyük önem verilmelidir. Hollander ve diğerleri (2003) sosyal becerilerin okullarda organize edilmiş sağlık programları ile kaynaştırılması gerektiğini vurgulamışlardır. İlköğretim ve ortaöğretim seviyesinde sosyal beceri eğitiminin önemi tabii ki çok fazladır. Fakat yüksek öğretim düzeyinde özellikle öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarında sosyal becerilere, öğretilmesine ve öğretim yöntemlerinin öğretilmesine ayrı bir önem verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bunun için eğitim düzeyi ne olursa olsun farklı yöntemler geliştirilmeli ve öğretmenler ders programlarına sosyal becerileri almalıdır. Freman ve diğerleri (2003) 3. ve 4. sınıf öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada yaratıcı dramın benlik kavramı, sosyal beceriler ve problem çözme üzerine olan etkisini incelemişlerdir. Sonuç olarak yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin sosyal becerileri üzerinde olumlu etkisinin olduğunu saptamışlardır.

Araştırma sonuçlarına dayanarak özellikle öğretmen yetiştirme programlarına sosyal becerilere yönelik derslerin eklenmesi, ya da bu becerileri geliştirmeye yönelik ders içi etkinliklerin artırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Avşar, Z. (2004). Beden eğitimi öğretmenlerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi. **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 17 (2), 111-130.
- Freeman, G. D., Sullivan, K. And Fulton, C. R. (2003). Effects of creative drama on self-concept, social skills, and problem behavior. **Journal of Educational Research**, 96 (3).

- Hollander, D.B., Wood, R.J. and Hebert, E.P. (2003). Protecting *students* against substance abuse behaviors: Integrating personal and *social skills* into physical education. **The journal of physical education, recreation & dance**, 74 (5): 45-48.
- Sağlam, M., Avşar, Z., Ozonay, İ. ve Özkanal, Ü. (2005). **Eğitim fakültesi öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi**. 28-30 Eylül 2005, Denizli. 14. Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulmuş bildiri.
- Yüksel, G. (2001). Öğretmenlerin sahip olmaları gereken davranış olarak sosyal beceri. **Milli Eğitim Dergisi**, 150. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/150/yuksel.htm> (07.07.07 tarihinde erişilmiştir)
- Yüksel, G. (1998). Sosyal beceri envanterinin Türkçe'ye uyarlanması geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. **Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**, 2(9): 39.
- Yüksel, G. (1997). **Sosyal Beceri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeyine Etkisi**. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara:Türkiye.
- Karasar, N. (1991). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Gürsakar, N. (2001). **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**. Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınevi.